

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

ΚΟΥΡΚΟΥΤΑ ΛΑΜΠΡΙΝΗ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΚΗΣ

ΔΙΠΑΕ

ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ

- ▶ Οι Α' Βοήθειες είναι η αγωγή ή η βοήθεια που δίδεται σε ένα ξαφνικό τραυματισμό ή ασθένεια πριν να φθάσει το ασθενοφόρο ή ο γιατρός ή ακόμη κάποιος ειδικός.
- ▶ Η παροχή Πρώτων Βοηθειών δίνονται από άτομα που έχουν παρακολουθήσει μια σειρά από θεωρητικά και πρακτικά μαθήματα και έχουν περάσει τις εξετάσεις από επαγγελματίες εξεταστές.

Μιλώντας για την Ιστορία των Πρώτων Βοηθειών

❑ ΚΙΝΑ

Κατά τη διάρκεια του 2ου αιώνα π.Χ., τρεις αυτοκράτορες ανέπτυξαν τη κινέζικη ιατρική με θεραπευτικά βότανα. Επίσης, οι πρώτες βοήθειες, ο καθορισμός των καταγμάτων και οι θεραπείες τραυμάτων ήταν παρόμοιες με εκείνες των ρωμαϊκών στρατιωτικών ιατρών.

❑ ΙΝΔΙΑ

Ο αρχαίος ινδικός πολιτισμός θεωρούσε το μέλι ένα από τα πιο αξιοσημείωτα δώρα της φύσης στην ανθρωπότητα.

Επιπλέον, για την επούλωση των πληγών και των τραυμάτων χρησιμοποιούσαν πολλά βότανα, όπως είναι ο κουρκουμάς. Επίσης αναφέρεται ότι χρησιμοποιούσαν σαρόνια μυρμηγκιών τα οποία εκκρίνουν μια αντιμικροβιακή ουσία

Μιλώντας για την Ιστορία των Πρώτων Βοηθειών

❑ ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Οι πρώτες βοήθειες στην Αρχαία Αίγυπτο ήταν πολύ σημαντικές εξαιτίας του περιβάλλοντος που διέμεναν οι κάτοικοι αλλά και της καθημερινότητας τους.

Οι πάπυροι της αρχαίας Αιγύπτου (Edwin Smith) περιείχαν σημειώσεις πρώτων βοηθειών με φυσικά βότανα όπως το σκόρδο, κρεμμύδι, μύρο, μέλι και λιβάνι, προτρέποντας στο ότι ο αρχαίος αυτός πολιτισμός είχε πολύ καλές γνώσεις σχετικά με την ανθρώπινη ανατομία, τραυματολογία, επιδεσμολογία αλλά και τις πρακτικές των πρώτων βοηθειών.

Στον πάπυρο του Edwin Smith αναφέρονται δύο σκοποί των επιδέσμων. Ο πρώτος σκοπός ήταν για την κάλυψη και προστασία των πληγών και ο δεύτερος για την σταθεροποίηση των τραυματισμένων μελών.

Περιγράφονται τρεις διαφορετικοί τύποι ναρθήκων:

- ✓ ο νάρθηκας του στόματος
- ✓ ο μαλακός νάρθηκας
- ✓ ο νάρθηκας για την μηχανική διατήρηση ενός μεγάλου κατάγματος στην σωστή θέση

Μιλώντας για την Ιστορία των Πρώτων Βοηθειών

❑ ΙΣΡΑΗΛ

- **Η ιατρική των Εβραίων** εκπορεύεται από την Αιγυπτιακή ιατρική. Πηγές γνώσεων αποτελούν η Παλαιά Διαθήκη και τα ιερά βιβλία Ταλμούδ, τα οποία περιέχουν και χειρουργικές γνώσεις πιο σύνθετες από εκείνες της απλής περιποίησης τραυμάτων ή της διενέργειας περιτομής.
- Η Παλαιά Διαθήκη θεωρείται ως ο καλύτερος κώδικας υγιεινής στην ιστορία της ιατρικής.
- Η Καινή Διαθήκη αναφέρει τους δέκα λεπρούς οι οποίοι ζούσαν απομονωμένοι και μόνο όταν θεραπεύτηκαν τους επιτράπηκε η είσοδος στην πόλη.
- Στη παραβολή του Καλού Σαμαρείτη περιλαμβάνει αναφορές στην περιποίηση πληγών
- « Ακάθαρτοι » θεωρούνταν όσοι έπασχαν εξανθηματικά νοσήματα, σπερματορροια ή γονόρροια και όσες από τις γυναίκες είχαν έμμηνο ρύση ή μητρορραγία οποιασδήποτε αιτιολογίας.

Μιλώντας για την Ιστορία των Πρώτων Βοηθειών

□ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Οι πρώτες βοήθειες παρέχονταν:

- α) «εν οίκω» στα πλαίσια της οικογένειας,
- β) κατά τη διάρκεια πολέμου στα πεδία των μαχών από απλούς πολίτες, οπλίτες ή ακόμη και ευγενείς οι οποίοι είχαν κάποιες γνώσεις θεραπευτικής και φροντίδας ασθενών, και
- γ) σε οργανωμένα νοσοκομεία (θεραπευτήρια, Ασκληπιεία, ιατρεία, ιερούς ναούς) άλλοτε δωρεάν και άλλοτε με συμβολική αμοιβή ανάλογα με την οικονομική κατάσταση και των ηθικών αντιλήψεων προς το πρόσωπο του θεραπευτή «νοσηλευτή».

Μιλώντας για την Ιστορία των Πρώτων Βοηθειών

❑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

- Στην Ιλιάδα περιγράφονται χειρουργικές και νοσηλευτικές πράξεις, όπως πάνω από 100 περιπτώσεις τραυματισμών με ακόντιο, βέλη, εκσφενδονισμό λίθων κ.λπ.
- Στο σταθμό πρώτων βοηθειών, η μεταφορά γινόταν με «φοράδαν» δηλαδή φορείο, επίσης η λέξη «κλισίη» που αναφερόταν συχνά εκείνη την εποχή προέρχεται από τη λέξη κλίνη(αυτοσχέδιο οίκημα).
- Ο Μέγας Αλέξανδρος υιοθέτησε τις τεχνικές φροντίδας και τις εφάρμοσε στους οπλίτες του κατά τη διάρκεια των πολέμων έτσι ώστε να υπομένουν το πόνο των τραυμάτων.

Μιλώντας για την Ιστορία των Πρώτων Βοηθειών

❑ ΑΡΧΑΙΑ ΡΩΜΗ

Ένα γνωστό ειδικό στρατιωτικό ίδρυμα, που προοριζόταν για Ρωμαίους τραυματίες στρατιώτες ήταν το *Valetudinarium*. Οι Ρωμαίοι, ως φιλοπόλεμος λαός, φρόντιζαν με ιδιαίτερη προσοχή για την υγεία των στρατιωτών. Οι ιατρικές υπηρεσίες που λάμβαναν οι Ρωμαίοι στρατιώτες ήταν ειδικές, προσωρινές και την ευθύνη για την παροχή τους είχαν οι επικεφαλείς των λεγεώνων.

❑ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Στο Βυζάντιο για πρώτη φορά χρησιμοποιήθηκαν επαγγελματίες νοσηλευτές στα παιδιά των μαχών. Αυτοί ήταν οι σκρίβωνες και Δεπουτάτοι. Ήταν οι τραυματιοφορείς του στρατού. Στη μάχη βρίσκονταν πίσω από το τάγμα, σε απόσταση 30 μέτρων. Έπαιρναν 1 (ένα) χρυσό νόμισμα για κάθε τραυματία που κατάφερναν να μεταφέρουν από το πεδίο μάχης

Μιλώντας για την Ιστορία των Πρώτων Βοηθειών

ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ

Υπήρξαν δυο επιδημίες «πανώλης» κατά την περίοδο εκείνη.

Η πρώτη επί Ιουστινιανού (542) εξαπλώθηκε από την Ανατολή σε όλη την Ευρώπη. Η δεύτερη, η επονομασθείσα και «Μαύρος Θάνατος» ενέσκηψε στην Ευρώπη το 1337.

Στις επιδημίες που ερήμωσαν την Ευρώπη συγκαταλέγονται η «λέπρα» και το «πυρ του Αγίου Αντωνίου» (εργοτισμός), και νοσήματα όπως η ευλογιά και η ψώραση.

Για την αντιμετώπιση των επιδημιών, επειδή η ιατρική αδυνατούσε να προστατέψει τους λαούς της Ευρώπης, η Εκκλησία προσπάθησε να τις αντιμετωπίσει με «εξορκισμούς», πεπεισμένη ότι οι επιδημίες οφείλονταν σε συλλογική κατάληψη από δαιμονικά!

Μιλώντας για την Ιστορία των Πρώτων Βοηθειών

α) Στρατιωτικά νοσοκομειακά τάγματα του Μεσαίωνα

- Το τάγμα των Ιπποτών του Αγίου Ιωάννου. [Περιελάμβανε τρία τμήματα: ιππότες – πολεμιστές, οι οποίοι σε καιρό ειρήνης υπηρετούσαν στους θαλάμους των ασθενών, ιερείς και νοσοκόμους που υπηρετούσαν στα νοσοκομεία. Το τάγμα των Γερμανών Ιπποτών]
- Το τάγμα των Γερμανών Ιπποτών. [Οι Αδελφές του τάγματος ήταν Γερμανίδες και δραστηριοποιήθηκαν στην κοινότητα, όπως επισκέψεις σε οίκους απόρων ασθενών, νοσηλεία λεπρών και περίθαλψη ψυχοπαθών]
- Οι ιππότες του Αγίου Λαζάρου. [Αφιερώθηκε στη φροντίδα των λεπρών. Διαιρούνταν σε πολεμιστές και νοσηλευτές, ενώ υπήρχε και αδελφότητα γυναικών. Είχε περισσότερη αυτοθυσία λόγω των συνθηκών διαβίωσης των λεπρών]

β) Μοναχικά Τάγματα

- Φραγκισκανοί και Μινόριτισσες της Αγίας Κλάρας. [Αφιερώθηκε στη φροντίδα των λεπρών. Η νοσηλεία τους ήταν στοιχειώδης αλλά αποτελεσματική και απέκτησαν πείρα και πολλές πρακτικές ιατρικές γνώσεις]
- Δομινικανοί. [Ασχολήθηκαν με την ιεραποστολή και περιστασιακά με την περίθαλψη των ασθενών. Ξεχωρίζει η Αγία Αικατερίνη της Σιένας (1347-1380), που νοσήλευσε λεπρούς στην επιδημία του 1371, ενώ πολλές μοναχές από την ομάδα της μολύνθηκαν και πέθαναν]

γ) Λαϊκά Τάγματα

Δημιουργήθηκαν με σκοπό να σώσουν ζωές και να βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσης για τους άρρωστους και τους τραυματίες του πολέμου.

- Τάγμα του Αγίου Αντωνίου. [Ασχολείτο ιδιαίτερα με αυτούς που έπασχαν από τη «φωτιά του Αγίου Αντωνίου» (ερυσίπελας) και με άλλες επιδημίες]

Μιλώντας για την Ιστορία των Πρώτων Βοηθειών

❑ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ-ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ

- ✓ Ισαβέλλα της Καστίλης [ίδρυσε νοσοκομεία εκστρατείας και φορητούς σταθμούς Α' Βοηθειών με σκηνές, υλικό, μεταφορικά μέσα και προσωπικό (χειρουργούς και βοηθητικό)]
- ✓ Τα σκυλιά του Αγίου Βερνάρδου [μπορούσαν να προβλέψουν τις χιονοστιβάδες και χάρη στην εκπληκτική τους όσφρηση, εντόπιζαν ένα σώμα ακόμα και μπόλικά μέτρα κάτω από το χιόνι]
- ✓ Ναπολέον Βοναπάρτης [χρησιμοποιήθηκαν: καμήλες ως μεταφορείς των τραυματιών από τα πεδία των μαχών στο πλησιέστερο & το νοσοκομείο-ambulance volante (ιπτάμενο ασθενοφόρο: άμαξα στελεχωμένη από ιατρικό προσωπικό την οποία έσερναν δύο άλογα)]

Μιλώντας για την Ιστορία των Πρώτων Βοηθειών

❑ ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ ΤΟΝ 19ο ΑΙΩΝΑ

- Αδελφές του Ελέους [έδρασαν σε μια εποχή όπου στη Γαλλία επικρατούσαν πολιτικές αναταραχές, πόλεμοι, φτώχεια και αρρώστιες. Παράλληλα πρόσφεραν και σημαντικές υπηρεσίες στο μέτωπο και στις πολεμικές αναμετρήσεις του γαλλικού στρατού]
- Florence Nightingale (Φλώρενς Ναιϊτινγκέιλ) [δημιούργησε για πρώτη φορά ένα οργανωμένο σύστημα πολεμικής νοσοκομειακής πρόνοιας στο Σκούταρι κατά τον ο Κριμαϊκό πόλεμο-είναι η «μητέρα της σύγχρονης περίθαλψης τραυματιών και ασθενών πολέμου]
- Henry Dunant [ο ιδρυτής του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού]
- Ίδρυση του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού [«Σύμβαση της Γενεύης» της 22ας Αυγούστου 1864] Τα κράτη – μέλη αναλάβαιναν την υποχρέωση να συστήσουν το καθένα στην επικράτεια τους Συλλόγους για την προστασία και περίθαλψη των τραυματιών και ασθενών στρατιωτών σε καιρό πολέμου, και να φροντίζουν για την προστασία των Συλλόγων τους]

Μιλώντας για την Ιστορία των Πρώτων Βοηθειών

□ Η πορεία του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού στον χρόνο

- Το Ελληνικό Τμήμα του Ερυθρού Σταυρού (Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός) ιδρύθηκε στις 10 Ιουνίου του 1877 με πρωτοβουλία της βασίλισσας Όλγας και με πρώτο πρόεδρο τον Μάρκο Ρενιέρη (1815-1897).
- Οι βασικοί σκοποί και στόχοι του Ε.Ε.Σ, όπως περιγράφονται στο καταστατικό του, είναι σε περιόδους πολέμου, η περίθαλψη και η θεραπεία των τραυματιών, η μέριμνα για τους αιχμαλώτους πολέμου, η προστασία και η στήριξη των θυμάτων πολέμου καθώς και του αμάχου πληθυσμού, ενώ σε περιόδους ειρήνης είναι η παροχή βοήθειας στους πληττόμενους από θεομηνίες και επιδημίες, η αυτόνομη ή σε συνεργασία με το Κράτος και κοινωνικούς φορείς, ανθρωπιστική δραστηριότητα και η προαγωγή της δημόσιας υγείας γενικότερα.
- Η δράση του υποστηρίζεται από τη συλλογική κινητοποίηση των πολιτών, γεγονός που αναδεικνύει την πολύπλευρη και πολυσήμαντη δράση των «εθελοντών» του, ως αδιάψευστο μάρτυρα της αλληλέγγυας προσφοράς, που είναι έμφυτη στην ελληνική κοινωνία.

Μιλώντας για την Ιστορία των Πρώτων Βοηθειών

❑ Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ)

- ❖ Το Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ) ιδρύθηκε το 1985 με τον Ν. 1579/1985 και είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.). Συστήθηκε το 1985, από τον υπουργό Υγείας Γιώργο Γεννηματά, με τον Νόμο 1579/1985. Το ΕΚΑΒ υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και έχει έδρα την Αθήνα.
- ❖ Είναι ο μοναδικός επίσημος φορέας της πολιτείας για παροχή υπηρεσιών Επείγουσας Προνοσοκομειακής Ιατρικής και Νοσηλευτικής Φροντίδας.
- ❖ Αποστολή του ΕΚΑΒ είναι ο συντονισμός της παροχής Επείγουσας Προνοσοκομειακής Φροντίδας και Επείγουσας Ιατρικής σε όλο τον πληθυσμό της Ελληνικής Επικράτειας και η διακομιδή των πολιτών αυτών σε Μονάδες Παροχής Υπηρεσιών Υγείας.

Μιλώντας για την Ιστορία των Πρώτων Βοηθειών

❑ ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ ΣΕ ΑΜΕΡΙΚΗ - Η.Π.Α.

- Στους παλιούς πολιτισμούς της Αμερικανικής Ηπείρου όπως π.χ. των Αζτέκων υπήρχαν ανάλογες προσπάθειες για νοσηλεία, όπως και στον Ευρωπαϊκό χώρο. Από την εγκατάσταση των Ευρωπαίων και μετά είναι φυσικό ότι τα συστήματα και οι ομάδες νοσηλείας της Ευρώπης μεταφυτεύτηκαν στον Νέο Κόσμο.
- Στις ΗΠΑ το 1945 ιδρύθηκε το UAB Hospital και είναι το μοναδικό κέντρο αντιμετώπισης τραυμάτων τύπου I στο Μπέρμιγχαμ της Αλαμπάμα. Σήμερα, το νοσοκομείο UAB είναι μια εγκατάσταση 1.157 κλινών που παρέχει στους ασθενείς μια πλήρη σειρά υπηρεσιών πρωτοβάθμιας και ειδικής φροντίδας. Εξυπηρετεί περίπου 35.000 ασθενείς ετησίως.

Σας ευχαριστώ πολύ για
την προσοχή σας!